

**НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ**
**ДЕПАРТАМЕНТ ПЕРЕВІРКИ ДЕКЛАРАЦІЙ ТА МОНИТОРИНГУ
СПОСОБУ ЖИТТЯ**

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, тел. (044) 200-08-27, факс (044) 200-06-97,
тел.тех.підтримки (044) 200-06-94, тел.гарячої лінії (044) 200-08-29,
тел. повідомлень про корупцію (044) 200-06-91,
офіційний веб-сайт www.nazk.gov.ua, e-mail: info@nazk.gov.ua

На № _____ від _____

Голові Національної
асоціації адвокатів України,
Ради адвокатів України
Ізовітовій Л.П.

вул. Борисоглібська, 3,
2-й поверх, м. Київ, 04070

Шановна Лідіє Павлівно!

Національне агентство з питань запобігання корупції розглянуло Ваш лист від 12.02.2020 щодо надання роз'яснень та повідомляє про таке.

Відповідно до абзацу п'ятнадцятого частини першої статті 1, підпункту "в" пункту 2 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції" (далі – Закон) суб'єктами декларування є представники громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів, експертів відповідної кваліфікації, інші особи, які входять до складу конкурсних та дисциплінарних комісій, утворених відповідно до Закону України "Про державну службу", Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування", інших законів (крім іноземців-нерезидентів, які входять до складу таких комісій), Громадської ради доброчесності, утвореної відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів", і при цьому не є особами, зазначеними у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої цієї статті.

Згідно із частиною першою статті 52 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури (далі – ВКДКА) є колегіальним органом, завданням якого є розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури.

При цьому, відповідно до статті 2 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", ~~адвокатура України недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом.~~

З метою забезпечення належного здійснення адвокатської діяльності, дотримання гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних прав адвокатів, забезпечення високого професійного рівня адвокатів та вирішення питань дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні діє адвокатське самоврядування.

Пунктом 3 частини першої статті 1 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" передбачено, що адвокатське самоврядування це гарантоване державою право адвокатів самостійно вирішувати питання організації та діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом.

Маємо підкреслити, що відповідно до статті 131² Конституції України незалежність адвокатури гарантується.

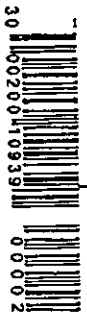
Основними положеннями про роль адвокатів, прийнятими VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 року зокрема визначено, що адвокатам має бути надано право формувати самоврядні асоціації для представництва їх інтересів, постійного навчання, перепідготовки й підтримування їх професійного рівня. Виконавчі органи професійних асоціацій обираються їх членами і здійснюють свої функції без зовнішнього втручання.

Адвокатура реалізуючи свої функції може виступати захисником громадянського суспільства.

З огляду на викладене можна прийти до висновку, що адвокатура, як незалежний інститут громадянського суспільства, є спеціально уповноваженим недержавним професійним правозахисним інститутом, однією з функцій якого є захист особи від обвинувачення та надання правової допомоги, зокрема, при вирішенні справ у судах чи інших державних органах.

Варто звернути увагу, що діяльність адвокатури не пов'язана з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, державні органи не можуть втручатись в її роботу.

При цьому маємо зазначити, що для вирішення питання про віднесення до осіб, які для цілей Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передусім членів ВКДКА, варто звернути увагу на наступні положення, зокрема й на рішення Конституційного суду України від 06.06.2019 № 3-р/2019 у справі за конституційними поданнями Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та 65 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 5 частини першої статті 3, абзацу третього частини третьої статті 45 Закону України "Про запобігання корупції", пункту 2 розділу II "Прикінцеві положення" Закону України "Про внесення

змін до деяких законів України щодо особливостей фінансового контролю окремих категорій посадових осіб" (далі – справа № 3-р/2019).

Підпунктом 2.2. пункту 2 рішення Конституційного Суду України у справі № 3-р/2019 визначено, що відповідно до Конституції України ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України (частина перша статті 32).

Доцільно звернути увагу, що в рішенні у справі № 3-р/2019 Конституційний Суд України приходить до висновку, що подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, є формою контролю держави за доброчесністю осіб, які виконують певні функції держави або місцевого самоврядування (пункт 3 рішення).

Також Конституційний Суд України вважає; що покладення на особу, яка не уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, обов'язку з декларування відповідно до вимог Закону № 1700 може розглядатися як втручання у приватне (особисте) та сімейне життя цієї особи, а тому таке втручання має здійснюватися з дотриманням вимог Конституції України.

Крім того, в Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8 Основного Закону України).

Конституційний Суд України наголошує на важливості вимог визначеності, ясності і недвозначності юридичної норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі (абзац другий підпункту 5.4 пункту 5 мотивувальної частини Рішення від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005).

Конституційний Суд України у справі № 3-р/2019 зазначає, що будь-які обмеження права на свободу об'єднання, у тому числі покладання на громадян додаткових обов'язків у зв'язку з реалізацією цього конституційного права, повинні встановлюватися законом (доступним, передбачним і сформульованим з достатньою точністю), переслідувати одну чи кілька легітимних цілей, а також повинні бути потрібними у демократичному суспільстві, тобто обумовленими "нагальною суспільною потребою", відповідати принципу пропорційності.

Водночас передбачені законодавством України антикорупційні заходи повинні, зокрема, відповідати вимогам юридичної визначеності для забезпечення їх ефективності, дієвості, особливо коли йдеться про суб'єктів.

Конституційний Суд України вважає, що юридичні конструкції норм права (дефініції, диспозиції), які не дають змоги їх адресатам – фізичним особам, що здійснюють діяльність, пов'язану із запобіганням, протидією корупції, чітко з'ясувати свої обов'язки щодо подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, повною мірою

30 1002001109391 00003

